

Olvasólecke

Környezetjogi szabályozások:

Egyes környezeti elemek és veszélyeztető tényezők szabályozása

9. Veszélyes hulladékok szabályozása



SZTE ÁJTK

Olvasási idő: 15-18 perc

Dr. Farkas Csamangó Erika

2020.

1. A veszélyes hulladékok magyar szabályozása

A hulladékok egy része olyan fizikai, kémiai és/vagy biológiai tulajdonságokkal rendelkezik, amelyek az emberi egészségre és a környezetre fokozott veszélyt jelentenek, ezért kezelésük során különös odafigyelést igényelnek.

A veszélyes hulladékokkal a Ht. külön fejezetben foglalkozik. Erre a keretre épül rá a 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet, és a speciális veszélyes hulladékokra vonatkozó jogszabályok.

1.1. A veszélyes hulladék fogalma

A veszélyes hulladék általános fogalma Ht. szerint: „veszélyes hulladék az 1. számú mellékletben meghatározott **veszélyességi jellemzők** legalább egyikével rendelkező hulladék. A törvény 1. számú melléklete 15 féle veszélyességi jellemzőt ismer. (például maró, mérgező, robbanásveszélyes, tűzveszélyes, rákkeltő, irritáló stb.)

További pontosítást a 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet, azaz a hulladékjegyzék tartalmaz. Eszerint a hulladékjegyzékben *-gal jelölt **EWC kódszámú hulladékok** veszélyes hulladéknak minősülnek. 2015-ben módosult a 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet.

A hulladékjegyzékben a csillaggal (*) megjelölt hulladéktípusok a Ht. szerint veszélyes hulladéknak minősülnek, kivéve a Ht. 59. § (1) bekezdése alapján a háztartásban képződő vegyes hulladék.

A Ht. szerint továbbá veszélyes hulladék:

- az a hulladék, amely a hulladékjegyzékben veszélyes hulladékként szerepel, és megfelel a fenti fogalom-meghatározásnak;
- a hulladék, ha az nem veszélyes hulladékként szerepel a hulladékjegyzékben, de a környezetvédelmi hatóság megállapítja, hogy rendelkezik az 1. mellékletben meghatározott veszélyességi jellemzők valamelyikével. Az ilyen ismeretlen összetételű és a hulladékjegyzékben közelebbről meg nem határozott típusú hulladékot a környezetvédelmi hatóság döntéséig veszélyes hulladéknak kell tekinteni. (elővigyázatosság környezetjogi alapelve);
- amelyek ugyan a hulladéklistákon nem szerepelnek, de valamely veszélyességi jellemzővel rendelkeznek. [Ht. 55.§]

A hulladék nem minősül veszélyes hulladéknak, ha a hulladékjegyzékben veszélyes és nem veszélyes hulladékként egyaránt szerepel, de megállapításra került, hogy nem rendelkezik az 1. mellékletben meghatározott veszélyességi jellemzők egyikével sem.

1.2. Tevékenység a veszélyes hulladékokkal

Veszélyes hulladékot hulladékgazdálkodási engedély nélkül más hulladékkal, illetve anyaggal összekeverni vagy hígítani nem lehet. A háztartásban képződő veszélyes hulladékot a hulladéktermelő elkülönítve, a környezet veszélyeztetését kizáró módon

gyűjti, és azt a gyűjtőnek, a kereskedőnek, a hulladékkezelőnek vagy a közszolgáltatónak átadja. [Ht. 56.§]



Kép forrása: <https://slideplayer.hu/slide/13425210/>

A veszélyes hulladék **gyűjtésével** kapcsolatos szabályok

- ❖ A hulladékbirtokos a veszélyes hulladékot kizárólag a lakóingatlan területén, a társasházi, a lakásszövetkezeti, illetve az üdülőingatlanok közös használatú helyiségeiben, átvételi helyen, speciális gyűjtőhelyen, hulladékgyűjtő udvaron, munkahelyi gyűjtőhelyen, üzemi gyűjtőhelyen, valamint kezelés során képződő másodlagos hulladék esetén – hulladékkezelő létesítményben gyűjtheti.
- ❖ A veszélyes hulladékot a hulladékbirtokos gyűjtőedényben, konténerben, a hulladék biztonságos gyűjtését lehetővé tevő helyiségben vagy szilárd burkolattal ellátott fedett területen a hulladék fizikai, kémiai jellegének megfelelően, a környezet veszélyeztetését, szennyezését, károsítását, valamint az emberi egészség veszélyeztetését, károsítását kizáró módon, elkülönítetten gyűjti.
- ❖ Egymással reakcióképes veszélyes hulladékot nem lehet ugyanabban a gyűjtőedényben vagy konténerben – hulladékgazdálkodási engedély nélkül – gyűjteni.

A 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet csak érintőlegesen foglalkozik a veszélyes hulladékok tárolásával. A veszélyes hulladék **tárolásának idejét** nem határozza meg a Korm. rendelet, azonban a hulladék törvény 58. § (3) bekezdésében foglalt határidőn – 1 éven – belül gondoskodni szükséges a veszélyes hulladék ártalmatlanításáról.

A veszélyes hulladékok **kezelésénél** elsőbbséget élvez a hasznosítás. Ennek módjai: regenerálás, alapanyagként való felhasználás és az energetikai hasznosítás. Veszélyes hulladék égetése csak veszélyes hulladékégető műben lehetséges. Veszélyes hulladék **szállítására** a veszélyes áruk szállítására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni közúton, vasúton stb.

A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos hatósági tevékenységet a környezetvédelmi hatóságok látják el. Veszélyes hulladék kezelése minden esetben engedélyköteles tevékenység. Minden ezzel kapcsolatos beruházás, tevékenység környezeti

hatásvizsgálat, illetve egységes környezet-használati engedélyköteles. Az engedély legfeljebb öt évre adható meg, ezután azt felül kell vizsgálni. A veszélyes hulladékokra vonatkozó engedélyezés további szabályai a 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendeletben találhatóak.

2. Speciális szabályok egyes hulladékáramokra vonatkozóan

- a veszélyes hulladékok (lásd előbb),
- a hulladékká vált gépjárművek,
- az építési és bontási hulladékok,
- a szennyvíziszapok mezőgazdasági hasznosítása,
- a hulladékolajok,
- egyes poliklórozott vegyületeket tartalmazó anyagok,
- az elemek és az akkumulátorok,
- a titán-dioxid ipari hulladékok,
- az elektromos és elektronikai készülékek hulladécai,
- az állati gyógyszerek és csomagolásuk hulladécai,
- a mezőgazdasági nem veszélyes hulladékok,
- a humán gyógyszerek és csomagolási hulladécai,
- az egészségügyi hulladékok,
- az ásványi anyagok hulladécai esetében.

2.1. A hulladékká vált gépjárművek szabályozása

A 369/2014. (XII. 30.) Korm. rendelet meghatározza a gépjármű, a visszavétel, a bontás fogalmát és eljárási szabályait.

A visszavételt megteheti a gyártó, a forgalmazó és a szerződő fél, a gépjármű bontója.

A forgalomból végleg kivont gépjármű tulajdonosa köteles átadni a gépjárművet a bontónak, a gyártónak, vagy a megbízott koordináló szervezetnek, akik erről kiállítják a bontási nyilatkozatot. Ez a mindkét fél által aláírt okirat az alapja a jármű nyilvántartásból történő kivonásának. A bontás a kocsi alkatrészekre történő szétszedését, a kibontott alkatrészek újrahasznosításra való előkészítését, majd a maradék aprítását jelenti. A kocsit csak "szárazra fektetett" állapotban lehet szétbontani, vagyis előbb el kell távolítani belőle a veszélyes hulladékokat.

A visszanyerés a kibontott alkatrész eredeti - vagy pedig egyéb - célra való ismételt felhasználását jelenti. A hasznosítás mértéke a hulladékká vált járműveknél az újrahasználatra előkészítésének és a hasznosításnak együttesen el kell érnie a 95 százalékot. Az újrahasználatra előkészítés, az újrafeldolgozás és a hasznosítás együttes aránya pedig nem lehet kisebb 85 százaléknál. A bontónak az átvett és kezelt, bontott, illetve zúzott gépjárművekről részletes nyilvántartást kell vezetnie. A kibontott és eladásra előkészített alkatrészeiről külön, naprakész nyilvántartást kell vezetnie.

2.2. A hulladékolajok kezelése

A Ht. és a 145/2012. (XII. 27.) VM rendelet írja elő a hulladékolajok kezelésének szabályait. *Hulladékolaj* minden ásványolaj alapú, eredeti rendeltetésének megfelelően



nem használható kenőolaj, ipari olaj, motorolaj, sebességváltó-olaj, turbina és hidraulika olaj.

A hulladékolajat elkülönítetten kell gyűjteni, amennyire műszaki, környezetvédelmi és gazdasági szempontból megvalósítható. [Ht. 60.§ (1) bek.]

A hulladékolaj kezelése lehet hasznosítás, alapvetően regenerálás, azaz megtisztítás, amely után eredeti célra felhasználható termék keletkezik, és ártalmatlanítás.

2.3. Az elektromos és elektronikai berendezések hulladékai

A 197/2014. (VIII. 1.) Korm. rendelet tartalmazza jelenleg az elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről szóló szabályokat.

A lakossági elektromos és elektronikai hulladék (e- hulladék) a legnagyobb mennyiségben a nagyméretű háztartási berendezésekből (mosógép, hűtőszekrény, ventilátor, mosogatógép), kisméretű háztartási berendezésekből (porszívó, gyorsforraló, konyhai robotgép, kávéfőző), IT és telekommunikációs berendezésekből (számítógép, nyomtató, telefonkészülék, fax, mobiltelefon), és szórakoztató elektronikai berendezésekből (rádió, TV, hifi torony DVD lejátszó, házimozi) keletkezik.



Kép forrása: <https://loflerdavid.hu/2019/04/tavaszi-veszelyes-hulladek-gyujtes-budaorson/>

A rendelet többek között részletesen szabályozza az E-berendezésekkel kapcsolatos újrahasználati, gyűjtési, szállítási, kezelési követelményeket, valamint meghatározza a gyártó, forgalmazó, átvállaló és közvetítő szervezetek feladatait.

A gyártó köteles visszavenni az általa forgalmazott berendezésből származó hulladékot és a háztartási berendezésből származó történelmi hulladékot is.

A rendelet a gyártónak újrafeldolgozási arányokat ír elő géptípusok szerint.

2.4. Az elemek és akkumulátorok visszavétele

Az elemek és az akkumulátorok hulladékainak visszavételéről szóló 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet tárgyi hatálya kiterjed minden olyan áramforrásra, amely kémiai energiát közvetlen elektromos energiává alakít át. A rendelet valamennyi elemre és valamennyi akkumulátorra, tehát a számítástechnikai berendezések és a gépjárművek akkumulátoraira és azok hulladékaira is kiterjed.



Kép forrása: <https://ng.hu/tag/veszelyes-hulladek/>

A visszavétel miatt díjat szedni nem lehet, de a visszavétel ösztönzésére a gyártó díjat fizethet, vagy kedvezményt adhat.

2.5. Az építési és bontási hulladékok kezelési szabályai

Az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM rendelet célja, hogy a kivitelezés során minél kevesebb hulladék keletkezzen, illetve, hogy a keletkező hulladékot minél nagyobb arányban hasznosítsák az építési tevékenység folyamatában. Az építési, illetve bontási tevékenység befejezését követően az építető köteles elkészíteni az építési (ill. a bontási) tevékenység során ténylegesen keletkezett hulladékról az építési (ill. bontási) hulladék nyilvántartó lapot.

Az építető a várhatóan keletkező hulladékokról (melyeket a rendelet 1. sz. melléklete alapján kell csoportosítani), a rendeletben szabályozott küszöbértékek, mennyiségek elérése esetén nyilatkozni köteles.



Kép forrása: <https://hajduboszormeny.hu/kerjuk-a-lakossag-segitseget-illegalis-hulladek-elhelyezesenek-felderitese-ugyeben>

Olvasóleckében szereplő Interaktív feladat:

- ❖ Háztartási veszélyes hulladék - Mit? Hová? Hogyan? Tanulmányozzuk át az alábbi tájékoztatót!

<https://www.zoldbolt.hu/magazin/haztartasi-veszelyes-hulladek-mit-hova-hogyan>

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. A tananyag elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.